А. В. Руденко

Ігри і казки, які лікують

КНИГА 2

Видання 2-ге, доповнене

4MAMAS
Харків
2022

УДК 379.8
Р83

Серія «Для турботливих батьків»

Руденко, Аліна Вікторівна

Р83 Ігри і казки, які лікують. Книга 2 / А. В. Руденко; худож. Т. Ю. Сорудейкіна. — 2-ге вид., виправ. — Харків : Вид. група «Основа», 2022. — 171, [5] с.: іл. — (Серія «Для турботливих батьків»).

ISBN 978-617-00-4077-0.

Ця книга містить не лише практичні рекомендації, а й справжні ключі до розв'язання багатьох дитячих проблем. Вона написана з великою любов'ю до дітей і адресована дбайливим батькам і всім, хто бере участь у вихованні дітей.

Спираючись на рекомендації посібника, можна навчити дитину говорити правду, бути наполегливою і цілеспрямованою, прищепити їй любов до книг без нотацій, моралей, криків, сварок, а з допомогою гри і казки.

УДК 379.8

ISBN 978-617-00-4077-0

© Руденко А. В., 2022
© Сорудейкіна Т. Ю., іл., 2022
© ТОВ «Видавнича група "Основа"», 2022

ЗМІСТ

Від автора 4

Обіцяю говорити тільки правду й нічого, окрім правди 5

Як виховати оптиміста 43

Таємниця успіху (виховання в дітей
цілеспрямованості, наполегливості, послідовності) 66

Любов до читання 107

Повсякденні дрібниці 133

Доброта — найкращі ліки 144

ВІД АВТОРА

Поєднання нехитрого тексту і смішних малюнків може пояснити дітям прості істини набагато зрозуміліше, ніж довгі нотації.
В. Г. Сутєєв

Дорогі розумні, добрі, уважні, чуйні, терплячі батьки. Якщо ви тримаєте в руках цю книгу, отже, ви вибрали правильний шлях до серця і щастя своїх дітей.

Це означає, що ви зійшли зі шляху крику, покарань, сварок у спілкуванні з дитиною. Яким би натоптаним і коротким він не здавався, він веде в нікуди.

Тепер ви знаєте, що діти говорять по-особливому — мовою казок. Звісно, ми можемо сварити, хвалити, переживати, піклуватися, робити все що й зазвичай, своєю рідною мовою. А може, вивчімо іноземну?

Спробуймо мову казок, притч, легенд і цікавих ігор! Навчімося нею спілкуватись!

У першій книзі «Ігри і казки, які лікують» були запропоновані ліки від примхливості, упертості, жадібності, сором'язливості, жорстокості та інших недугів. У Книзі 2 наведено новий практичний курс Казкологіїї і Казкотерапії. Моя дочка старшає, тож разом із нею зростають і казки. У цій книзі з'явилися твори для підлітків, є чим зайняти й найменших, наведені навіть ігри для немовлят.

Більшість матеріалів збірника містить вказівку на вік дітей, яким вони рекомендовані, а ті, що не мають таких позначок, можуть використовуватися батьками на свій розсуд. Такі казки та ігри універсальні, і тільки ви зможете визначити, що буде доречним для вашої дитини на цей момент.

Щасти вам, дорогі дорослі!

ОБІЦЯЮ ГОВОРИТИ ТІЛЬКИ ПРАВДУ Й НІЧОГО, ОКРІМ ПРАВДИ

Брехня — як вітамін-драже: спочатку здається солодко, а розкусиш — стає гірко.

Усі брешуть. І діти, і дорослі. Найімовірніше, немає жодної людини, яка ніколи б у житті не обманювала. Британські вчені підрахували, що доросла людина говорить неправду в середньому 4 рази на день, а це 1460 разів на рік. Найпоширеніша фраза — «Усе добре», коли це не так.

Як не дивно, але навіть заповіді не забороняють брехні: «Не вимовляй неправдивого свідоцтва на ближнього твого». Чи означає це, що можна говорити неправду про себе, але не про близьких? А сказати своїй подрузі, що вона неймовірно гладка, теж не заборонено? А якщо тебе запитують, де розташований штаб зі зброєю ворога? Можна збрехати? Чи як?

А дитячі казки? У них повно брехні й хитрощів.

Як лисиця вовка обдурила і його хвіст до ополонки примерз. А як Івасик-Телесик Бабу-Ягу обдурив і в піч посадив. А як у казці «Хлопчик-мізинчик» батьки відправили дітей до лісу по ягоди, а насправді хотіли, щоб вони там заблукали й не повернулися.

Годі й говорити, адже казка сама по собі — «… брехня, та з натяком».

То що виходить: обманювати — добре?

Ні, звичайно, ні. Адже говорити правду набагато легше й корисніше. До того ж у брехні дуже легко заплутатися.

Для батьків дуже важливо те, що неправда — це можливий симптом того, що

дитині погано. Це неначе крик про допомогу, сигнал того, що щось не добре в душі дитини, у сімейних стосунках, на серці в мами чи тата. То з'ясуймо, що не так, розгляньмо головні причини дитячої брехні.

ГОЛОВНІ ПРИЧИНИ ДИТЯЧОЇ БРЕХНІ

- *Високі вимоги батьків. Точніше — бажання відповідати цим вимогам*

Іноді єдиною можливістю дотримати всіх вимог батьків (нехай навіть лише на словах) виявляється брехня. Наприклад, батьки вимагають, щоб дитина з'їдала все до останньої крихти. А їжа просто «не поміщається в животі» або здається дитині несмачною.

Життєвий приклад

Мама Марійки (4 роки): «Марійка пила чай. Я грала в кімнаті з меншою дочкою. Запитую: «Ти весь чай випила?» Марійка відповідає, що весь. «Точно?» Марійка запевняє, що так. За деякий час менша дочка перевертає на себе повну чашку. Але ж старша так упевнено говорила, що все випила?! Вона ж розуміла, що я можу перевірити».

Пам'ятаєте «Денискины рассказы», в одному з яких хлопчик викинув кашу у вікно? Звичайно, малюк може просто сказати, що все з'їв, навіть якщо каша досі в тарілці. Згадайте себе в дитинстві перед тарілкою, яка здавалася бездонною. Причиною такої брехні є нерозуміння батьками можливостей дитини. Що їй під силу, а чого вона в певному віці не здатна зробити. Щоб перевірити себе, заповніть тест на сторінці 15.

Страх покарання

У такому разі дитина бреше тому, що дорослі занадто часто й різко карають її за будь-яку провину. Такий малюк не прагне здаватися кращим або відповідати, хоч і на словах, вимогам батьків. Він просто боїться, що його покарають.

Продовжуючи тему їжі, розповім про дівчинку, яка до вечора носила за щокою шматок котлети й боялася виплюнути його навіть на вулиці, бо була впевнена, що вихователь її покарає. Дитина, яка в очевидній ситуації запевняє: «Це не я!» (розбила, поламала, утекла, ударила), бреше з цієї ж причини. Щоб перевірити, чи не є ви занадто строгими до дітей, заповніть «Таблицю для самозвіту батьків» на сторінці 13.

▸ *Ми самі вчимо дитину брехати*

Дорослі теж брешуть. Щодо цього з дитиною не поспе-речаєшся. Перш ніж сварити дитину за неправду , просто погляньте в «Дзеркало» на сторінці 12.

▸ *Низька самооцінка*

Дитина прагне здаватися кращою перед дорослими або однолітками. Наприклад, говорить, що в неї вдома велосипед кращий, а вертоліт

на радіокеруванні, і старший брат у дев'ятому класі, і з татом вони їздили на риболовлю. А все для того, щоб бути цікавішою для інших, ніж вона є насправді.

Багата уява

Дитина фантазує і не бачить різниці? Трапляється і таке. Часто це роблять маленькі діти. Хоча розвиток уяви досягає піку приблизно у віці 8 років, та чим менша дитина, тим міцніше переплелися для неї вигадка із реальністю. І чим складнішими є стосунки дитини з навколишнім світом, тим глибше вона поринає в уявний.

▸ *Нестача уваги*

Якщо батьки дуже зайняті, дитина може використати неправду як плакат із написом: «Агов! Я тут! SOS! Караул! Ось я! Зверніть на мене увагу!». Наприклад, дитина може патологічно брехати й шахраювати в школі для того, щоб батьків викликали до школи, а мама з татом відпросилися для цього з роботи. У такій ситуації довгі нотації — не покарання, а доведення того, що малюка люблять, про нього турбуються. А найголовніше — їм, батькам, не байдуже!

ВИСНОВОК ПСИХОЛОГА

Як допомогти дитині і собі?

- Дуже важливо не пропустити за брехнею глибоку проблему самої дитини. Прислухайтеся: що дитина вигадує? Уважно ставтесь до її слів, навіть якщо вона говорить неправду. І поставте собі два запитання: «Яку *проблему* малюк зараз розв'язує?» (підвищує самооцінку, уникає покарання), «Яку *користь* дитина отримує?». Не карайте дитину, якщо ви не відповіли чесно на ці питання.

- Важливо *навчити* дитину говорити правду. Не сварити за брехню, а повсякчас показувати, що правда — це добре. Читати правильні казки, розглядати приклади, коли хтось збрехав і що із цього вийшло. Пояснювати, що бути чесним набагато легше й приємніше.
- Якщо вам довелося сказати неправду й дитина звернула на це увагу, не бійтеся пояснити, чому ви так вчинили, і обов'язково нагадайте, що говорити так погано.

Про те що робити з безмежною фантазією дитини, читайте далі.